

Artykuł 28

Odpowiedni poziom życia i ochrona socjalna

- 1. Państwa Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do odpowiednich warunków życia ich samych i ich rodzin, włączając w to odpowiednie wyżywienie, odzież i mieszkanie oraz prawo do stałego polepszania warunków życia, i podejmą odpowiednie kroki w celu zagwarantowania i popierania realizacji tych praw bez dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność.**
- 2. Państwa Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do ochrony socjalnej i do korzystania z tego prawa bez dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz podejmą odpowiednie kroki w celu zagwarantowania i popierania realizacji tego prawa, włączając środki w celu:**
 - (a) zapewnienia osobom niepełnosprawnym jednakowego dostępu do usług w zakresie dostarczania czystej wody oraz do odpowiednich usług, urządzeń i innego rodzaju pomocy w zaspokajaniu potrzeb związanych z niepełnosprawnością, po przystępnych cenach,**
 - (b) zapewnienia osobom niepełnosprawnym, w szczególności niepełnosprawnym kobietom i dziewczętom oraz niepełnosprawnym osobom w starszym wieku, dostępu do ochrony socjalnej i programów ograniczania ubóstwa,**
 - (c) zapewnienia osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, żyjącym w ubóstwie, dostępu do pomocy państwa w pokrywaniu wydatków związanych z niepełnosprawnością, w tym wydatków na odpowiednie szkolenia, poradnictwo, pomoc finansową i tymczasową opiekę dającą wytchnienie stałym opiekunom,**
 - (d) zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do programów mieszkań komunalnych,**
 - (e) zapewnienia osobom niepełnosprawnym jednakowego dostępu do ubezpieczenia i świadczeń emerytalnych.**

1. DOSTĘP DO WODY PITNEJ, ODPOWIEDNIEGO POŻYWIENIA, ODZIEŻY I MIESZKANIA

Dostęp osób niepełnosprawnych do infrastruktury komunalnej (woda, gaz, elektryczność, ciepło) jest zapewniony na takich zasadach jak innym osobom. Przedsiębiorstwa dostarczające wodę, gaz, elektryczność i ciepło mają prawny obowiązek zawarcia umowy o ich dostarczenie jeżeli nieruchomość jest przyłączona do odpowiedniej sieci.

Świadczenia w formie dostarczania pożywienia i odzieży udzielane są w ramach systemu pomocy społecznej. Ustawa o pomocy społecznej przewiduje, że osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielenie schronienia następuje poprzez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Przyznanie niezbędnego ubrania następuje poprzez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku. Pomoc doraźna albo okresowa w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić.

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej mieszkanie chronione jest świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej. Pobyt w takim mieszkaniu może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych należy do zadań własnych gminy o charakterze

obowiązkowym. Zadanie to gmina realizuje korzystając z finansowego wsparcia z budżetu państwa na podstawie ustawy o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, które to wsparcie przeznaczone jest, m.in., na tworzenie mieszkań chronionych.

Do najmu lokali mieszkalnych stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Nie przewidują one ograniczeń prawa zawarcia umowy najmu lokalu mieszkaniowego ze względu na niepełnosprawność osoby ubiegającej się o zawarcie umowy najmu.

Ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego stanowi, że tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych gminy. Gmina zapewnia lokale socjalne i lokale zamienne, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach. Ustawa nie przewiduje, by niepełnosprawność miała jakikolwiek wpływ na możliwość zawarcia umowy o odpłatne używanie lokalu wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy lub innych jednostek samorządu terytorialnego. Osoby niepełnosprawne mają dostęp do takich lokali, w tym do lokali socjalnych na takich samych zasadach jak inne osoby.

Eksmisja może być orzeczona przez sąd jeżeli lokator wykracza w sposób rażący lub uporczywy przeciwko porządkowi domowemu, czyniąc uciążliwym korzystanie z innych lokali w budynku. W wyroku nakazującym opróżnienie lokalu sąd orzeka o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia wobec osób, których nakaz dotyczy. Sąd nie może orzec o braku uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego wobec, między innymi, niepełnosprawnego w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej. Obowiązek zapewnienia lokalu socjalnego ciąży na gminie właściwej ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu.

2. DOSTĘP DO PROGRAMÓW OCHRONY SOCJALNEJ I PROGRAMÓW OGRANICZANIA UBÓSTWA

Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, stan cywilny, stan rodzinny. Zasada równego traktowania dotyczy w szczególności:

- warunków objęcia systemem ubezpieczeń społecznych,
- obowiązku opłacania i obliczania wysokości składek na ubezpieczenie społeczne,
- obliczania wysokości świadczeń,
- okresu wypłaty świadczeń i zachowania prawa do świadczeń.

Ubezpieczony, który uważa, że nie zastosowano wobec niego zasady równego traktowania, ma prawo dochodzić roszczeń z tytułu ubezpieczeń z ubezpieczenia społecznego przed sądem.

Ubezpieczenia społeczne obejmują, między innymi:

- ubezpieczenia rentowe,
- ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (ubezpieczenie wypadkowe).

Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych określa warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, zasady ustalania wysokości świadczeń, zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty świadczeń.

Osobom, które nie są w stanie kontynuować wykonywania pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy.

Niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

- stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji,
- możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Niezdolność do pracy orzeka się na dłużej niż 5 lat, ale jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu niezdolność do pracy orzeka się na okres dłuższy niż 5 lat.

W przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych orzeka się niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustalenia, między innymi, trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do pracy, związku przyczynowego niezdolności do pracy lub śmierci z określonymi okolicznościami, trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do samodzielnej egzystencji, celowości przekwalifikowania zawodowego, dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik ZUS.

Renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- jest niezdolny do pracy,
- ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- niezdolność do pracy powstała w okresach wskazanych w ustawie.

Osobie, która spełniła warunki określone w ustawie, przysługuje:

- renta stała - jeżeli niezdolność do pracy jest trwała,
- renta okresowa - jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych stanowi, że zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- osobie uczącej się.

Zasiłek rodzinny przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 504,00 zł. W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 583,00 zł.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- 18 roku życia lub
- nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo
- 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Do zasiłku rodzinnego przysługuje dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. Dodatek przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:

- do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności,
- powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W 2008 roku przeciętnie miesięcznie wypłacano 202,9 tysięcy dodatków, w 2009 roku 186,3 tysiące dodatków, w 2010 roku 172.860.

Wypłatę dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przedłuża się do 72 miesięcy kalendarzowych (zwykły okres wypłaty to 24 miesiące kalendarzowe bądź 36, jeżeli opieka jest sprawowana nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu).

Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka zwiększa się o 80,00 zł na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Liczba świadczeniobiorców przeciętnie miesięcznie w 2010 roku – 139.400.

Dla dzieci niepełnosprawnych uczących się w szkole podstawowej, gimnazjum lub szkole ponadgimnazjalnej wypłacany jest dodatek na zamieszkanie w miejscu pobierania nauki innym niż miejsce zamieszkania, w wysokości 90 zł miesięcznie. Liczba świadczeniobiorców przeciętnie miesięcznie w 2010 roku – 25.760.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje niepełnosprawnemu dziecku oraz osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Zasiłek wypłacany jest bez względu na osiągnięty dochód.

W 2008 roku przeciętnie miesięcznie wypłacano 231,6 tysięcy zasiłków na niepełnosprawne dzieci do 16 roku życia, w 2009 roku 230,2 tysiące zasiłków, w 2010 roku – 224.700. Na osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym wypłacano w 2008 roku 292,5 tysięcy zasiłków, w 2009 roku 339,7 tysięcy, w 2010 roku – 368.500, na osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym w 2008 roku 215,2 tysiące zasiłków, a w 2009 roku 234,7 tysięcy zasiłków, w 2010 roku – 248.700.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami Krowa ciąży obowiązek alimentacyjny, a także opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenia pielęgnacyjne nie przysługują, jeżeli:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego,
- osoba wymagająca opieki:
 - pozostaje w związku małżeńskim,

- została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem, albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej;
- osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko.

Świadczenie wypłacane jest bez względu na osiągnięty dochód i przez czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas nieokreślony – w takim przypadku do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Liczba świadczeniobiorców przeciętnie miesięcznie w 2010 roku – 108.400.

Organ realizujący świadczenia rodzinne opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości świadczenia pielęgnacyjnego przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego) odpowiednio 20-letniego przez kobietę i 25-letniego przez mężczyznę, nie dłużej niż przez 20 lat. Składek nie opłaca się za osoby podlegające obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z innego tytułu. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane są za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne oraz za osoby pobierające dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

W 2008 roku przeciętnie miesięcznie wypłacano 69,8 tysięcy świadczeń, w 2009 roku 67,9 tysięcy. Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacano w 2008 roku za 51,2 tysiące osób, w 2009 roku za 48,1 tysiąca osób. Składki na ubezpieczenie zdrowotne – w 2008 roku 26,1 tysiąca, w 2009 roku – 25,9 tysiąca.

Ustawa o rencie socjalnej przewiduje, że renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18. roku życia,
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia,
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Renta socjalna stała przysługuje jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała, zaś renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Renta socjalna nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej lub pobierającej świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych, renty strukturalnej, a także osobie uprawnionej do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Renta socjalna nie przysługuje także osobie będącej właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 5 ha przeliczeniowych. Osobie będącej współwłaścicielem nieruchomości rolnej nie przysługuje renta socjalna, jeśli udział tej osoby przekracza 5 ha przeliczeniowych.

Prawo do renty socjalnej zawiesza się w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje rozwiązania mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu środków będących w ich dyspozycji. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest również zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, poprzez podejmowanie działań

zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom między innymi z powodu ubóstwa, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.

Odpowiednio do sytuacji, może zostać przyznane jedno ze świadczeń pieniężnych lub rzeczowych przewidzianych w ustawie.

Zasiłek stały przysługuje, między innymi:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Nie są dostępne dane dotyczące liczby zasiłków stałych przyznanych z powodu niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje, między innymi, ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

	Zasiłki okresowe z tytułu niepełnosprawności		Zasiłki okresowe z tytułu długotrwałej choroby	
	Liczba świadczeniobiorców	Liczba świadczeń	Liczba świadczeniobiorców	Liczba świadczeń
2008	57.843	288.548	53.717	213.200
2009	55.726	271.296	51.411	189.020

Za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem, ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby opiekującej się nie przekracza 150 % kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie i osoba opiekująca się nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów lub nie otrzymuje emerytury albo renty. Dotyczy to również osób, które w związku z koniecznością sprawowania opieki przebywają na urlopie bezpłatnym.

	Liczba osób	Liczba składek
2008	393	3.456
2009	225	1.939

Zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów osobie legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują bezterminowo, bez ograniczenia wiekowego (na osobę zdrową – do ukończenia 25 roku życia jeżeli uczy się w szkole lub w szkole wyższej).

3. DOSTĘP DO USŁUG, URZĄDZEŃ ORAZ INNYCH FORM POMOCY, POMOC W POKRYWANIU DODATKOWYCH KOSZTÓW WYNIKAJĄCYCH Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Ustawa Prawo pocztowe stanowi że przesyłka będąca przesyłką dla ociemniałych nadana przez:

- osobę legitymującą się orzeczeniem właściwego organu orzekającego o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z tytułu uszkodzenia narządu wzroku, zwaną dalej "osobą niewidomą lub ociemniałą", i adresowana do biblioteki lub organizacji osób niewidomych lub ociemniałych bądź do organizacji, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych,
- bibliotekę, organizację osób niewidomych lub ociemniałych bądź organizację, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych, i adresowana do osoby niewidomej lub ociemniałej,
- osobę niewidomą lub ociemniałą bądź skierowaną do tej osoby zawierającą wyłącznie informacje utrwalone pismem wypukłym

jest zwolniona od opłaty pocztowej za przyjęcie, przemieszczenie i doręczenie przesyłki niebędącej przesyłką najszybszej kategorii, tego rodzaju i tej samej masy, ustalonej w obowiązującym cenniku powszechnych usług pocztowych operatora publicznego

Ustawa Prawo telekomunikacyjne stanowi, że przedsiębiorca wyznaczony, w celu zapewnienia konsumentom o niskich dochodach i o szczególnych potrzebach społecznych, dostępu i korzystania z publicznie dostępnych usług, oferuje specjalny pakiet cenowy, który świadczony będzie na warunkach innych niż zwykle warunki komercyjne. W przypadku wyboru przez konsumenta specjalnego pakietu cenowego, przedsiębiorca wyznaczony może żądać przedłożenia dokumentów potwierdzających niskie dochody lub szczególne potrzeby społeczne konsumenta.

Ustawa o opłatach abonamentowych stanowi, że od opłat abonamentowych zwolnione są, między innymi:

- osoby, co do których orzeczono o zaliczeniu do I grupy inwalidów lub o całkowitej niezdolności do pracy, na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub o znacznym stopniu niepełnosprawności, na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, lub trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- osoby niesłyszące, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu (mierzone na częstotliwości 2.000 Hz o natężeniu od 80 dB),
- osoby niewidome, których ostrość wzroku nie przekracza 15 %.

Ustawa o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego przyznaje osobom niepełnosprawnym prawo do ulg przy przejazdach koleją i komunikacją autobusową w różnym wymiarze i zakresie. Ulgi nie dotyczą przejazdów w klasie I pociągów oraz komunikacją autobusową ekspresową. Uprawnieni:

- do ulgi 95% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego - przewodnik lub opiekun towarzyszący w podróży osobie niewidomej albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji,
- do ulgi 78% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego - dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne, jedno z rodziców lub opiekun dzieci i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych. Uprawnienie obejmuje przejazd z miejsca zamieszkania lub miejsca

pobytu do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny - i z powrotem,

- do ulgi 78 % przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych i pociągach pospiesznych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej, przyspieszonej i pospiesznej - cywilne niewidome ofiary działań wojennych uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji,
- do dwóch przejazdów w ciągu roku z ulgą 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych, pospiesznych i ekspresowych - renciści oraz ich współmałżonkowie, na których pobierane są zasiłki rodzinne,
- do ulgi 49% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej - osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji,
- do ulgi 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach innych niż osobowe oraz autobusowego w komunikacji innej niż zwykła - osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji,
- do ulgi 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, jeśli nie są uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji,

Na podstawie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin ulgi na przejazdy środkami publicznego transportu zbiorowego przysługują inwalidom wojennym i wojskowym.

Zgodnie z ustawą o dodatkach mieszkaniowych dodatek mieszkaniowy przysługuje najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych, innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem, osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Osoby niepełnosprawne mają dostęp do dodatków po spełnieniu takiego samego kryterium dochodowego. Jednak jeżeli chodzi o powierzchnię normatywną na osobę w rodzinie uprawniającą do uzyskania dodatku, to powiększa się ją o 15 m², jeżeli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku lub osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. O wymogu zamieszkiwania w oddzielnym pokoju orzekają powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, o których mowa w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych środki funduszu pracownicy zatrudnieni w zakładach pracy chronionej mogą uzyskać indywidualną pomoc finansową na pokrycie kosztów, między innymi:

- adaptacji i wyposażenia mieszkań, budynków mieszkalnych oraz obiektów zamieszkałych lub przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,

- utrzymania przez osoby niewidome psa przewodnika,
- zakupu wydawnictw i pomocy dydaktycznych stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- opłacania przewodników towarzyszących osobom niewidomym zaliczonym do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz osobom z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonym do znacznego stopnia niepełnosprawności,
- opłacania tłumacza języka migowego,
- ubezpieczeń komunikacyjnych oraz ryczałtu za używany własny pojazd mechaniczny do celów pozasztabowych dla osób zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz dla osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności z uszkodzeniem narządu ruchu,
- dojazdu do pracy osób niepełnosprawnych mających trudności w korzystaniu z publicznych środków transportu,
- kształcenia lub dokształcania, w tym w szkołach średnich i wyższych,
- kursów i szkoleń rozwijających pozazawodowe zainteresowania osób niepełnosprawnych.

Celem zmniejszenia obciążenia finansowego związanego z koniecznością zaopatrzenia w urządzenia ułatwiające mobilność ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych przewiduje, że od podstawy obliczenia podatku odlicza się wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związanych z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesionych w roku podatkowym przez podatnika będącego osobą niepełnosprawną lub podatnika, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne. Za wydatki takie uważa się wydatki poniesione na, między innymi:

- przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
- zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego,
- opłacenie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy inwalidztwa, w kwocie nie przekraczającej w roku podatkowym 2.280 zł,
- utrzymanie przez osoby niewidome psa przewodnika.

Warunkiem odliczenia wydatków jest posiadanie przez osobę, której dotyczy wydatek:

- orzeczenia o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności, określonych w odrębnych przepisach, lub
- decyzji przyznającej rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową albo rentę socjalną, albo
- orzeczenia o niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 roku życia, wydanego na podstawie odrębnych przepisów.

Przepisy te stosuje się odpowiednio do podatników, na których utrzymaniu pozostają następujące osoby niepełnosprawne: współmałżonek, dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbowie, rodzice, rodzice współmałżonka, rodzeństwo, ojczym, macocha, zięciowie i synowie - jeżeli w roku podatkowym dochody tych osób niepełnosprawnych nie przekraczają kwoty 9.120 zł.

Uwagi zawarte w opracowaniu „Polska droga do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ONZ” Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, 2008

1/ W chwili obecnej w Polsce nie ma dokumentów programowych, które w skali kraju oraz w ujęciu wieloletnim odnosiłyby się do problemu mieszkalnictwa publicznego. Brak też długofalowej, spójnej i konsekwentnej polityki rządu w tej dziedzinie, która powiązałaby zaspokojenie potrzeb społecznych z korzyściami gospodarczymi kraju. Przede wszystkim jednak problemem jest to, że aktualny stan zasobów mieszkaniowych w Polsce jest niewystarczający zarówno z punktu widzenia społecznego, jak i gospodarczego.

Rekomendowane jest opracowanie dokumentu o charakterze programowym, strategicznym w zakresie mieszkalnictwa publicznego.

Można rozważyć zmianę systemu finansowania TBS-ów polegającą na wprowadzeniu możliwości udzielania kredytów inwestycyjnych na budowę społecznych mieszkań czynszowych przez banki komercyjne. W takim przypadku ze środków KFM spłacane byłyby należne od tych kredytów odsetki. Dostępność kredytów umożliwiłaby rozwój działalności inwestycyjnej TBS-ów przy jednoczesnym zaangażowaniu środków publicznych.

Wprowadzenie rozwiązań przewidujących łatwiejszy dostęp osób niepełnosprawnych i ich rodzin do programów budownictwa mieszkaniowego i lokali znajdujących się w publicznych zasobach mieszkaniowych.

Zwiększenie finansowania mieszkań chronionych, lokali socjalnych, ośrodków całodobowych.

Zgodnie z Planem uporządkowania strategii rozwoju przyjętym przez Radę Ministrów 27 listopada 2009 roku mieszkalnictwo (w tym budowanie mieszkań i zarządzanie zasobami mieszkaniowymi, różne formy budownictwa, inwestycje odtworzeniowe, utrzymanie i modernizacja zasobów), zespół działań i instrumentów stymulowania i popierania rozwoju sektora mieszkaniowego (dodatki mieszkaniowe, budownictwo socjalne, dopłaty do kredytów hipotecznych, polityka podatkowa, ochrona praw lokatorów i właścicieli, zapisy prawne) zostanie ujęte w Strategii Rozwoju Zasobów Ludzkich. Zgodnie z obecnym stanem prac nad strategią w ramach celu operacyjnego Poprawa spójności społecznej poprzez ukierunkowanie polityki społecznej na ograniczenie deficytów i dysfunkcji oraz ich konsekwencji uwzględniono cel operacyjny dotyczący zwiększenia dostępności mieszkań, w tym poprzez zbudowanie systemu najmu oraz rozwój mieszkalnictwa socjalnego.

2/ Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej warunkiem otrzymania pomocy jest spełnienie kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z okoliczności uzasadniającej udzielenie pomocy (...). Ustawa o pomocy społecznej nie bierze pod uwagę zarówno faktu, iż aktywne życie osoby niepełnosprawnej w integracji kosztuje drożej niż osoby sprawnej, jak i tego, że jedną z przyczyn ubóstwa może być niepełnosprawność. Stan niepełnosprawności wiąże się przyczynowo z wieloma innymi stanami, które uzasadniają udzielanie pomocy jak np.: długotrwałe bezrobocie, niezaradność, czy ubóstwo. A osoba i rodzina wymagają nie tylko pomocy odpowiedniej dla rodzaju i stopnia niepełnosprawności, ale również pomocy właściwej dla każdej ze sprzężonych dysfunkcji oraz przystosowanej do specyfiki niepełnosprawności. Kryteria przyznawania świadczeń z zakresu pomocy społecznej nie uwzględniają większych potrzeb, jakie najczęściej mają osoby niepełnosprawne. Sytuacja taka ma miejsce zarówno, jeśli chodzi o ustalanie kryterium dochodowego, tj. dochodu na osobę w rodzinie, przy którym można się ubiegać o pomoc, jak i określenie wysokości świadczenia. W ustawie kryteria te dla wszystkich osób są identyczne, podczas gdy

rodziny, w których znajdują się osoby niepełnosprawne, mają większe potrzeby pociągające za sobą również większe wydatki. Jak wskazują liczne analizy kosztów utrzymania osoby niepełnosprawnej, są one powiększone głównie o dodatkowe koszty dotyczące m. in.:

- leków i artykułów pielęgnacyjnych (w tym pieluchy),
- specjalistycznej opieki lekarskiej,
- rehabilitacji,
- transportu,
- dietetycznego żywienia,
- przystosowanych sprzętów, urządzeń, aparatów i środków technicznych,
- zwiększonego zużycia energii elektrycznej, gazu, środków sanitarnych, czy też
- kosztów opieki zastępczej.

Sytuację rodziny pogarsza fakt, iż na ogół jedno z rodziców przerywa pracę, zatem rodzina utrzymuje się z jednej pensji i ewentualnie świadczenia opiekuńczego.

Takie równe określenie progu dochodowego jest sprzeczne z przytoczonym art. 28 Konwencji, który określa, iż Strony Konwencji podejmą wszystkie kroki w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom dostępu do pokrywania wydatków związanych z niepełnosprawnością.

Stanowisko Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

Przedstawione opinie są bezzasadne. Ustawa o pomocy społecznej dotyczy wszystkich osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Ponadto, niepełnosprawność jest jednym z głównych powodów udzielania pomocy społecznej. Wiele świadczeń przeznaczonych jest wyłącznie lub głównie dla osób niepełnosprawnych, chociaż określenie „osoba niepełnosprawna” nie jest często stosowane w ustawie – zamiast niego używa się określenia „osoba niezdolna do pracy” lub „osoba długotrwale lub ciężko chora”, których znaczenie jest znacznie szersze niż znaczenie terminu „osoba niepełnosprawna”. Nieprawdą jest opinia dotycząca stałego kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej, ustawa o pomocy społecznej w szczególnie uzasadnionych przypadkach umożliwi przyznanie specjalnego zasiłku celowego, zasiłku okresowego, zasiłku celowego lub pomocy rzeczowej pomimo przekroczenia kryterium dochodowego.

3/ Rekomendowane jest przeprowadzenie reformy świadczeń socjalnych dla osób niepełnosprawnych i rodzin pod kątem poprawy dostępu do pomocy finansowej uwzględniającej zwiększone koszty aktywnego życia z niepełnosprawnością.

Niepełnosprawność jako przyczyna wielu innych stanów wymagających pomocy m.in. ubóstwa, bezradności, bezrobocia i tym podobnych, powinna być w planie wsparcia traktowana kompleksowo. Powinno się:

- zlikwidować odpłatność za usługi opiekuńcze, specjalistyczne i wspierające życie w integracji oraz aktywizujące;
- tam gdzie odpłatność musi pozostać, przy jej wyznaczaniu próg dochodowy powinien być
- znacząco podwyższony, a odpłatność powinna być wyliczana wyłącznie z dochodów własnych dorosłej osoby niepełnosprawnej (renta, renta rodzinna, renta socjalna i inne);
- świadczenia opiekuńcze dla osób i rodzin niepełnosprawnych powinny być zróżnicowane w zależności od stopnia niepełnosprawności, poziomu funkcjonowania osoby niepełnosprawnej oraz stopnia obciążenia rodziny opieką;
- w ustawie o świadczeniach rodzinnych koniecznym jest usunięcie z art. 17 ust. 5 pkt 1 zapisu, iż nie przysługuje matce/ojcu/opiekunowi faktycznemu prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w przypadku posiadania prawa do renty socjalnej.

Zgodnie z ustawą o rencie socjalnej prawo do tej renty nabywa osoba całkowicie niezdolna do pracy, jednakże osoby te mogą podejmować pracę w specjalnych warunkach, jedynie ich dochód nie może przekroczyć 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS do celów emerytalnych.

4/ Szytywne reguły przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego nie uwzględniają indywidualnych potrzeb rodziny w związku z niepełnosprawnością jej członka. Za dyskryminujący osoby niepełnosprawne należy uznać zapis, który wyłącza możliwość ubiegania się o świadczenie pielęgnacyjne z powodu niepełnosprawności dziecka przez osobę, która sama jest niepełnosprawna i pobiera świadczenie, jak np. rentę socjalną. Pominięto fakt, iż każde ze świadczeń dotyczy innej sytuacji. I tak, zgodnie z art. 17 ust 5 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

- „osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
- osoba wymagająca opieki pozostaje w związku małżeńskim, lub została umieszczona w rodzinie zastępczej, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i korzysta w nim z całodobowej opieki albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji w placówce zapewniającej całodobową opiekę przez co najmniej 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej, osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko, osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub na inne dziecko w rodzinie.”

Wyłączenie prawa do zbiegu w przypadku pobierania renty lub emerytury można uznać za uzasadnione, gdyż osoba nie musi pracować i ma z czego żyć. Renta socjalna, ze względu na jej wysokość i koszty niepełnosprawności, nie powinna wyłączać prawa do przyznania świadczenia pielęgnacyjnego, zwłaszcza, że osoba niepełnosprawna musi zmagać się ze swoją niepełnosprawnością i niepełnosprawnością dziecka.

Stanowisko Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (punkt 3 i 4)

Rekomendacje są bezzasadne. Brak uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego dla osoby, która posiada prawo do renty socjalnej nie wynika z założenia, że osoba ta nie może podjąć pracy, ale z faktu, że otrzymuje już jedno świadczenie finansowane z budżetu państwa z tytułu niepełnosprawności. O intencji ustawodawcy świadczy umiejscowienie renty socjalnej wśród innych świadczeń związanych z rezygnacją z zatrudnieniem w związku z niezdolnością do pracy, takich jak emerytura i renta. Ponadto należy zauważyć, że bez względu na liczbę osób niepełnosprawnych w rodzinie, przysługiwać może tylko jedno świadczenie pielęgnacyjne, gdyż kwota świadczenia pielęgnacyjnego, tak jak kwota wynagrodzenia za pracę, nie zależy od liczby osób będących na utrzymaniu świadczeniobiorcy. Świadczenia rodzinne nie są wynagrodzeniem za świadczoną pracę, ani ekwiwalentem utraconego wynagrodzenia w przypadku wystąpienia ryzyka objętego wcześniej płaconą składką, lecz pomocą o charakterze socjalnym, mającą na celu dofinansowanie – a nie pełne pokrycie - kosztów utrzymania rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne. W związku z powyższym kwota świadczenia pielęgnacyjnego ma częściowo zrekompensować rodzicowi utratę dochodów z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, a nie wynagrodzenie w pełni zastąpić.

5/ Ustawa z 20 czerwca 1992 roku o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego: uprawnienia do ulgowych przejazdów kolejowych przysługują wyłącznie w klasie 2 i w określonych kategoriach pociągów (art. 1 i 1a).

Żadne ulgi nie przysługują podróżującym pociągami Euro- i Intercity oraz ekspresowej komunikacji autobusowej.

Niekorzystne są zasady refundacji niektórych przejazdów osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Przewodnicy lub opiekunowie osób niewidomych oraz osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji nie mają prawa do bezpłatnych przejazdów kolejowych i autobusowych. Pierwsi to jest towarzyszący osobom niewidomym mają prawo do 95% ulgi (art. 2 ust. 3), zaś drudzy – do 49% ulgi (art. 4). Do 78% ulgi w przejazdach kolejowych i autobusowych, tak jak poprzednio uprawnione są niepełnosprawne dzieci i młodzież oraz jedno z rodziców lub opiekun. Uprawnienie to dotyczy jednak wyłącznie przejazdu z miejsca zamieszkania (pobytu) do szkoły (ośrodka, placówki itd.) i z powrotem (art. 5). Ulgi 37% przysługują jak poprzednio osobom niewidomym – bilety miesięczne i jednorazowe oraz rencistom i emerytom – dwa przejazdy w roku. Jest sprawą otwartą czy przyznane ulgi są wystarczające i czy mogą mieć wpływ na zwiększenie mobilności i aktywności osób niepełnosprawnych.